

Laat ik het zo zeggen

Jan Linkerhof

Nederlandse Sportboeken Club

INHOUD

- 6** Vroeger was alles beter... toch?
- 12** Voetbalhelden van toen waren echte voetbalhelden
- 15** De Gouden Generatie van VCS, het Ajax van Den Haag
- 17** André Wetzel, voetballer, trainer en architect
- 20** Soms is het helemaal niet zo fijn langs de lijn
- 22** Van gevulde koek naar betaalde amateur
- 26** Om de juiste voetbalschoenen te kiezen moet je universitair opgeleid zijn
- 30** En op welke schoenen vertoonden wij onze kunsten dan?
- 32** Richard van der Vaart en Onno Sterk, vrienden voor het leven
- 34** Eindelijk een tactisch systeem dat alle andere tactische systemen overbodig maakt
- 39** Een Stanleymes meenemen naar een voetbalveld, hoe gestoord ben je dan?
- 41** Marcel Commers, een ondernemend voetbaldier
- 45** Hollandse held, mondiale grootheid, uniek persoon
- 45** De legendarische strijd om de Haagsche Courant Cup
- 49** Ed Kouwenhoven, kappen, draaien en een perfecte voorzet
- 51** Veel Haagse voetballers van toen zouden nu makkelijk in het betaald voetbal spelen
- 55** Ook de ouderwetse voetbalkantine is door de tijd achterhaald
- 57** Analyseren van de komende tegenstander kan niet meer zonder drone
- 59** Trainingskampen, welke club kan er tegenwoordig nog zonder?
- 61** Met al die wetenschappelijke gekkigheid valt het niet mee om trainer te zijn
- 65** Johan van Wijngaarden, een gouden assistent-trainer
- 66** Aanslagen en terrorisme of niet, voetbal blijft de belangrijkste bijzaak in het leven
- 68** De meest vervelende fase van het seizoen: de overschrijvingsperiode
- 72** Scheidsrechters moeten weer meer begrijpen waar het bij het voetballen om gaat
- 74** De sadistische trekjes van de punten pikkende clubgrensrechter
- 77** Meegaan met de tijd net als Louis van Gaal, of toch maar niet?
- 78** Meer dan de helft van de clubs waar ik speelde, bestaat niet meer

- 80 Grotemannenvoetbal, dat waren veldslagen waar je nu nog
steeds aan terugdenkt
- 81 Hoe hij straks zijn spelers te woord staat: de amateurtrainer 2.0
- 83 Misschien wel de meest unieke Haagse voetballer ooit, Jeffrey Pronk
- 85 De Haagse Johan Neeskens heette Philip Tienhoven
- 89 De onschatbare waarde van de mensen die jou het leven als trainer
makkelijker maken
- 94 De beste tien aanvallers en middenvelders met wie ik zelf heb gevoetbald
- 95 De verliezende trainer en zijn hoeveelheid excuses verbloemende
lulkoek
- 101 De dag dat alles bij DUNO klopte
- 106 Geen natuurtalent, maar wát een voetbalcarrière, Mario de Boer
- 108 Opmerkelijke voetbaluitspraken, van Co Adriaanse tot
Zier Tebbenhoff
- 110 Duizend meningen van mensen die er geen fuck van snappen, daar
word ik gek van
- 112 De beste tien spitsen die ik als trainer in mijn elftallen heb gehad
- 115 Verzorger, vertrouwensman en Meestertaper, John Oosterveer
- 119 De tegenwoordige media zullen het qua voetbalgevoel nooit kunnen
winnen van de vroegere
- 121 Als er goede redenen zijn, roest oude liefde dus inderdaad nooit
- 124 De leukste complexen om op te spelen
- 125 De beste tien verdedigers met wie ik samen heb gespeeld
- 129 In trainingspak de sloot in duiken om ballen te pakken, Peter
Meefout
- 134 Een buitengewoon onverwacht einde van wat je toch zeven mooie
jaren mag noemen
- 135 Vrolijk fietsend die eenrichtingsverkeer voetbaltunnel uit
- 137 Een ode om trots op te zijn, rechtstreeks uit het hart van de grote
dichter Daan de Ligt
- 138 Trainers in de Haagse regio, daar zaten en zitten echte kanjers tussen
- 141 Personen zonder wie mijn voetbal- en trainersjaren een stuk minder
leuk en interessant zouden zijn geweest
- 151 Eindigen waar je ooit begonnen bent (epiloog)

VROEGER WAS ALLES BETER... TOCH?

Ben ik de enige of heeft u dat ook? In kantines, langs het voetbalveld, aan de bar, op verjaardagen, op je werk. Altijd weer hetzelfde liedje: dat vroeger alles op voetbalgebied beter was. Maar is dat ook zo? Jazeker, dat is zo.

Wat dacht u bijvoorbeeld van de **voetbalschoenen**? Die van vroeger zaten altijd heerlijk, vooral als ze nat waren geweest. Loodzwaar waren ze dan, maar daar lagen we niet van wakker. We gingen gewoon voetballen, klagen was er niet bij. Je deed ze onder de kraan en hup het veld op. 's Avonds kranten erin en dan de volgende wedstrijd met van die heerlijke, keiharde schoenen spelen.

Vroeger kon je kiezen uit de modellen Adidas Van Hanegem (die hoge, die helemaal over je enkels liepen), Puma Klaas Nuninga of die heerlijke Quick-modellen, die als ze nieuw waren ook al niet lekker zaten. Lekker stug en onbuigzaam leer. Steenhard waren ze, heerlijk. En de veters braken ook om de haverklap.

Ik kan mij zelfs nog herinneren dat de fameuze Eddy Pieters Graafland (eerst Ajax, daarna Feyenoord – dat kon toen nog, zonder dat je ruiten eruit werden gegooid) een eigen model op de markt had gebracht, met de logische naam Eddy PG. Een soort schoen waar je totaal niet mee kon voetballen. Er zat absoluut geen gevoel in, zelfs lopen deed zeer. Dat was eigenlijk logisch, want Eddy PG hoefde maar een paar meter per wedstrijd te lopen, want hij was keeper. Hij was ook de eerste Nederlandse doelman die een Europa Cup I won, maar dit terzijde. Maar die schoenen van hem, volgens mij waren ze van een soort onbuigzaam plastic gemaakt. Dus je kon ze inlopen wat je wilde, ze gingen never nooit naar je voeten staan. Ik heb het idee dat veel schoenen van tegenwoordig ook die kant uitgaan: plastic en vormloos.

Dus waren de voetbalschoenen vroeger beter, ook al kleefden er veel nadelen aan? Ik denk het wel. Je deed er in ieder geval zeker een jaar mee. Maar die pantoffels van tegenwoordig, die Pipo-de-Clown-schoenen in al die zuurstokkleurtjes, verschillende soorten leer of nepleer en ontelbare modellen? Dat is echt niets. Nu doen de spelers er vier maanden mee en dan zijn ze al gescheurd. Dat zie je direct: lopen ze met tape om hun schoenen, geen gezicht. Dat zag je vroeger nooit.

Vroeger was alles beter... toch? Wat dacht je bijvoorbeeld van het **gras**? Het waren van die zaterdag- en zondagochtenden dat je niet wist of je wedstrijd wel doorging, omdat het al de hele week gemajemd had en het veld vrijdag eind van de dag nog blank stond. (Voor de niet-Hagenaars: majemen

is een ander woord voor verschrikkelijk regenen.) Wat een spanning droeg je de hele tijd bij je. En dan de teleurstelling wanneer het niet doorging, je hele dag was naar de ratsmodee.

Dat kwam meestal door de **consul** die het veld bewaakte alsof hij het persoonlijk betaald had. Die mannen moesten toch echt een enorme hekel aan voetbal hebben gehad. Als ze een half plasje in de middencirkel zagen liggen plus twee wolken in de blauwe lucht, keurden zij het veld al af. Ik overdrijf natuurlijk, maar in mijn herinnering werd er vroeger heel snel gekozen voor het afkeuren van het veld en daardoor voor het afgelasten van je wedstrijd. Moest je weer een hele week wachten, gek werd je ervan.

Veel van die consuls - niet allemaal, want er zaten ook hele toffe peren tussen, die keurden een veld juist goed, terwijl je er alleen maar op kon waterpoloën - zagen er ook altijd zeer mistroostig uit. Spijkerbroekie, sneakers, leuk jasje, vrolijke uitstraling? Nee, altijd in donkere kleding en een enorm chagrijnige kop. Zo'n boer die je direct van het erf af stuurt als je er per ongeluk op loopt. Het zou mij niets verbazen als hun vrouw 's morgens tegen hen had gezegd: "Ga maar om zes uur de deur uit en zorg ervoor dat je pas na twaalfen terugkomt." Dat was namelijk de tijd waarop bij twijfelgevallen de herkeuring plaatsvond.

Het kwam mij voor dat veel consuls er plezier in hadden om te vertellen dat er absoluut niet gespeeld kon worden. Ook nu zal ik de boel wel weer een beetje opkloppen, en gaat mijn herinnering met me aan de haal, maar het staat me nog steeds helder voor de geest. Dat ze met een bloedserieus gezicht meedeelden dat spelen op een (te) nat veld een ramp voor de plantsoendienst zou zijn, en dat het dus daarom beter was om niet te voetballen. Ik denk dat die mensen schromelijk hebben onderschat hoeveel verdriet (en woede) ze ermee veroorzaakten. Vele honderden voetballers van jong tot oud hun plezier ontnemen, afpakken waar ze een hele week naartoe hadden geleefd. En denk nou niet dat je met ze kon praten of dat ze voor rede vatbaar waren. Ze hadden last van een soort autisme waar geen enkel medicijn voor bestaat. Ze zullen later toch geen scheidsrechter in het amateurvoetbal zijn geworden? Die gedragen zich ook vaak op die manier...

En nu? Nu zie je consuls met hun kraag op voorbijlopen en met een toepasselijke, afkeurende blik naar het gras kijken. Het kunstgras, wel te verstaan. Daar valt niet veel aan af te keuren. En dus zijn ze hun dictatoriale macht kwijtgeraakt en weer teruggekeerd op aarde, als gewone stervelingen die niets meer te vertellen hebben en geen gezag meer kunnen uitdragen.

Nu gaat het gewoon elke week door en dat allemaal door dat verdomde kunstgras, echt waardeloos. Die hele spannende en onzekere sfeer is volledig

weg. In de zomerperiode is er ook niets meer aan. Geen omgeploegde weilanden meer om op te voetballen, geen droge, stoffige velden, geen ingezaaide terreinen vanaf mei tot en met begin augustus. Nee, strakke **kunstgrasvelden**, waar je de hele zomer op kan voetballen. Wat heb je daar nu aan! En elke bal komt gewoon lekker aanrollen.

Nee, dan die stuiterballen uit het verleden, die waren toch prachtig. Wat een velden hadden we toen, mooi strak, vol met echt gras. Ik kan mij nog goed herinneren dat wij zelfs op gravelvelden trainten, zowel bij Rijswijk als Wilhelmus. En kon je al op een veld trainen, dan was het meestal een omgeploegde akker met een verlichting waar je wel heel goede ogen voor moest hebben. In de herfst en winter veelal afgekeurd, omdat de drainage slecht was en het terrein bij het eerste het beste buitje onder water lag.

En weet je nog dat je tijdens een sprint op die velden regelmatig de bal kwijt was, door al die kuilen en hobbels op de eh... grasmat? Machtig, man! Dat was nog de tijd dat je je tegenstander driemaal moest passeren, want de bal bleef steeds hangen. En wat dacht je van de sliding? Lag de zijkant van je bovenbeen gelijk helemaal open en dat ging in de avond lekker plakken aan je jeans. Je moet maar eens naar oude beelden of foto's kijken uit die tijd. Wat een velden, dat we daar überhaupt nog op konden voetballen. Voor het betaald voetbal is het natuurlijk een heel ander verhaal, maar voor het amateurvoetbal?

Vroeger was alles beter... toch? De **kleedkamers** bijvoorbeeld. Geweldig, die oude hokken waarin je je voetbalplunje moest aantrekken. Houten banken, alles dicht op elkaar, je kon er met een man of acht maximaal in, maar je was met z'n vijftienen, inclusief wissels en leider, en niemand die zeurde dat-ie te weinig ruimte had.

Wat dacht je van de douches na afloop. Die waren meer koud dan warm, met van die lekkere dunne stralen of helemaal geen stralen. Ik heb de tijd nog meegemaakt dat je pas warm water had als je een roze gasmuntje in een gleufje stopte. En de toiletten in die tijd dan. Wat roken die zalig en altijd zonder papier en meestal zonder bril. Veelal met bruine randen in de pot, heerlijk! Een feest als je plotseling een grote boodschap moest doen. Kon je op zoek naar een rol papier of er hing nog een heel klein stukkie, zodat je creativiteit aangesproken moest worden om geen bruine vingers te krijgen. Dat was pas traditioneel en vol romantiek.

Nu is het toch allemaal niets meer. Fonkelnieuwe, mooie clubhuizen. Ruime, prachtig betegelde kleedruimtes, heerlijk frisse en nieuwe douches, uitgebreide verzorgingskamer. Wat moet je met al die luxe. Geef mij maar die

ouderwetse kleedlokalen waarin je je moest behelpen...

Vroeger was alles beter... toch? **Selectievoetbal**, ook zoiets. Je werd ingedeeld bij D1 of C1 en je ging lekker voetballen. Geen selectietrainingen met allerlei trainers op het veld. Drie sessies lang. Nee, je ging trainen en je hoorde vanzelf wel in welk team je ging spelen dat seizoen. Je had één trainer, in mijn geval bij Laakkwartier was dat Louis Krikke, die ook mijn gymleraar op school was. Je keek enorm tegen die man op. Later werd hij ook nog eens de coach van de Haagse jeugdselectie. Vanuit de D-jeugd ging je bijna allemaal door naar C3 en een jaar daarna naar C1, voor ons heel normaal en geen ouder die zich daarmee bemoeide.

Tegenwoordig worden er in mei en juni honderdduizend selectietrainingen uitgeschreven om te bepalen in welk elftal de voetballertjes het volgende seizoen zullen spelen. De trainers hebben dan zeker het hele afgelopen jaar zitten slapen, want volgens mij weet je tijdens de competitie al welke spelertjes zich ontwikkelen of welke vorderingen zij hebben gemaakt, daar hoeft je geen selectietrainingen voor te houden. Als er nieuwe spelertjes bij komen, zou dat wel kunnen. Ik vernam zelfs dat er tijdens de selectietrainingen bij de F-jeugd, waar mijn kleindochter in speelt, 'trainers' rondlopen met een iPad waarin de vorderingen van de talentjes genoteerd worden. Te idioot voor woorden, maar ze gaan allemaal mee in de voetbalgekte. De spelertjes worden nerveuzer en de ouders steeds meer opgefokt, want stel je voor dat jouw kind, dat overigens totaal geen aanleg heeft, in de F2 moet gaan spelen. Hoe ga je dat nu verkopen op verjaardagen of op school? Het plezier kan op deze manier snel weggehaald worden bij de spelertjes.

Vroeger was alles beter... toch? Tja, je voelt al aankomen waar dit verhaal naartoe gaat. Beter? In elk geval *wél leuker*. Gewoon lekker vrijuit voetballen en met heel veel plezier, zowel binnen als buiten de lijnen. Geen hordes overspannen ouders. Je droeg je tas gewoon zelf en je ging na de wedstrijd de hele middag verder met dat leuke spelletje, want als je ergens een leeg veld zag, ging je erop voetballen. Twee tegen twee met jassen als doelpalen, of dertig tegen dertig over het hele veld, want iedereen wilde meedoen en mócht ook meedoen.

Natuurlijk moet ik het ook nog hebben over het belangrijkste in het voetbalspel: de **ballen**. Wat moet je nu met die knikkers van tegenwoordig, die zeilen zo de goal in als je ze een beetje goed raakt. Nee, dan de ballen van vroeger, dat waren pas ballen. Als het geregend had en je kopte zo'n bal, lagen je hersens de rest van de week volledig door elkaar. Bij mij wel tenminste, als ik überhaupt wel eens kopte, en ervan uitgaand dat ik hersens had... Ik kon vrij goed koppen, vooral als ik te laat bukte.

Die ballen van toen werden tijdens het seizoen trouwens steeds zwaarder. Nu is er niets meer aan. Elke week een nieuwe wedstrijdbal. Gesponsord door slagerij Het Malse Karbonaadje, koffietent Lekker Bakkie of loodgietersbedrijf Lek. En op de training ook al voldoende ballen, die pas aan het eind van het seizoen slechter worden. Nee, dan vroeger. Na twee maanden was er al niet meer met die ballen te werken. Keihard en loodzwaar waren ze geworden, maar wat een heerlijke voetbaltijd was het toch.

Elke week hebben we het erover. Dus ja, vroeger was het beter. Er was meer beleving, enthousiasme en liefde voor het voetbal. Er waren ook veel betere spelers met een prima techniek en instelling. Veel meer toeschouwers, honderden, zo niet duizenden bezochten de wedstrijden op talloze terreinen in Den Haag en omgeving. Het was gezellig, echt gezellig. Iedereen bleef hangen, zat (na) te kaarten, vertelde mooie verhalen aan de bar. Velen gingen daarna nog een uurtje weg. Naar het stamcafé van de club. Geen gezeik over gezonde voeding, maar lekkere vette kroketten en frikadellen speciaal. En niemand die er slechter van ging voetballen.

Natuurlijk was het vroeger beter, maar we hadden ook niets anders. Er was geen internet, geen Netflix, geen honderden zenders en zinloze zenderpakketten, geen danceparty's, geen vrijgezellenfeesten, geen vleesboek, of hoe heet dat: Facebook, FIFA Play station enzovoort. Niet elke avond volledige wedstrijden op televisie en vooral geen schoonmoeders die je mee uit eten namen op dinsdag- of donderdagavond. Al krijg ik bij de gesprekken met leeftijdsgenoten wel vaak het idee dat wij vroeger helemaal geen fouten maakten en iedere bal goed in de voeten speelden. Of wij vroeger echt goed waren, is toch niet te controleren, er zijn geen beelden van. Maar wél ontelbare **krantenknipsels**, want iedere voetballer die in een eerste elftal speelde, hield zijn eigen plakboek bij. En ga nou niet zeggen dat dit niet zo is: iedereen deed het. En dat was logisch, want in Den Haag hadden we de Haagsche Courant, Het Binnenhof, Het Vaderland, ik heb zelfs nog stukken uit Het Vrije Volk. En dan had je nog de weekbladen en de huis-aan-huisbladen, zoals De Posthoorn, waarin de onvergetelijke Pim Beukema elke week pagina's lang enthousiast over het Haagse voetbal schreef. Dus geloof me: wij waren vroeger echt goed. Maar misschien moet ik het anders formuleren, want vergelijken is mooi, maar het blijft lastig. Ik denk - en dan maken we maar meteen voor eens en voor altijd een einde aan die oeverloze discussie - ik denk dat je nooit hard kunt maken dat vroeger alles beter was, en je moet met je tijd meegaan, en dergelijke clichés waar je mee wordt doodgegooid. Maar het was in elk geval wel anders. En dat voelde veel beter aan dan nu.